

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 131

от 6 март 2025 година

ЗА ПРИЕМАНЕ НА НАЦИОНАЛНА ОТБРАНИТЕЛНА СТРАТЕГИЯ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На основание чл. 22, ал. 2, т. 3 от Закона за отбраната и
въоръжените сили на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Приема Националната отбранителна стратегия съгласно
приложението.
2. Отменя Националната отбранителна стратегия, приета с
Решение № 283 на Министерския съвет от 2016 г.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Томислав Дончев

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Габриела Козарева

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛНА ОТБРАНИТЕЛНА СТРАТЕГИЯ

СОФИЯ • 2025

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	УВОД	3
II.	СРЕДА НА СИГУРНОСТ	3
III.	ОТБРАНИТЕЛНА ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ	9
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ И ПРИОРИТЕТИ НА ОТБРАНИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА	9
	БЪЛГАРИЯ В КОЛЕКТИВНАТА ОТБРАНА НА НАТО И ОБЩАТА ПОЛИТИКА ЗА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА НА ЕС	11
IV.	РАЗВИТИЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ	13
V.	ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВОСТ	17
VI.	РЕСУРСИ ЗА ОТБРАНА	20
VII.	УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА	25
VIII.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	26

ВЪЗПИРАНЕ И ОТБРАНА ВЪВ ВИСОКОРИСКОВА СРЕДА

I. УВОД

1. Националната отбранителна стратегия на Република България е основополагащ стратегически документ, който предоставя ясна и съгласувана рамка за ефективно и устойчиво справяне с предизвикателствата пред сигурността на страната и постигане на целите на отбранителната политика в дългосрочен план. В основата ѝ са залегнали определенията от Конституцията и законите на страната роля и място на въоръжените сили и приоритети на политиката за национална сигурност и защита на националните интереси, дефинирани в Актуализираната стратегия за национална сигурност.

2. Националната отбранителна стратегия отчита водещите тенденции при промените в средата на сигурност. Чрез реализиране на стратегията се осигурява прилагането на всеобхватен подход при изграждане и функциониране на отбраната на Република България с активното участие на всички български граждани в защитата на Родината.

3. Отбраната на Република България се осъществява в контекста на колективната отбрана на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) и в рамките на Общата политика за сигурност и отбрана на Европейския съюз (ЕС). Националната отбранителна стратегия е хармонизирана със Стратегическата концепция на НАТО, Глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност и Стратегическия компас на ЕС, които са неразделна част от стратегическата рамка за планиране на отбраната на страната.

4. Националната отбранителна стратегия определя ролята, мисиите и задачите на въоръжените сили на Република България, направленията за изграждане и използване на отбранителните способности и необходимите ресурси. Стратегията служи като основа за разработване на последващи военни доктрини, които дефинират принципите, формите, методите и способите за използване на въоръжените сили.

5. Националната отбранителна стратегия е рамка и основа за стратегическа интеграция на изпълнение на задълженията, отговорностите, ролята и задачите на държавните институции, на органите на местното самоуправление и местната администрация, и на юридическите лица, за отбраната на Република България. Тя е основа за съвместна реализация на планирането на отбраната, изграждането на отбранителни способности и поддържането им в постоянна готовност за използване.

II. СРЕДА НА СИГУРНОСТ

ДЪЛГОСРОЧНИ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА СРЕДАТА НА СИГУРНОСТ

6. Стратегическата среда на сигурност в дългосрочен план ще се характеризира с висока динамика, ускоряване и усложняване на дестабилизиращите процеси, все по-трудно идентифициране на произхода и обхвата на рисковете и заплахите, засилено противопоставяне и използване на въоръжени сили.

7. Непровокираната агресия на Русия срещу Украйна наруши принципите и нормите на международното право, сериозно подкопа европейската архитектура на сигурност и промени факторите, които допринасяха за стабилна и предвидима среда на сигурност в Европа. Повишените глобални и взаимосвързани рискове и заплахи не изключват възможност за посегателства и нарушаване на суверенитета и териториалната цялост на страна членка на НАТО и ЕС.

8. Руската военна агресия в Украйна ще продължи да оказва силно дестабилизиращо влияние не само в региона, но и в света. Тенденцията за повишаване на противопоставянето между водещите сили ще повишава опасността от използване на въоръжени сили за реализиране на стратегическите цели в международните отношения. Независимо от изхода на войната в Украйна, Русия ще запази своите амбициозни цели за поддържане на военен паритет със западните държави и утвърждаването ѝ като велика сила, което ще се материализира в геополитическото противоборство между Русия и НАТО.

9. Конфронтацията на Русия със САЩ и НАТО ще продължи. Държавното ръководство на Русия тенденциозно ще продължи да представя действията на САЩ като политика на сдържане и ограничаване на способностите за развитие и като основно препятствие за постигане на своите реваншистки цели, в резултат на което ще нараства конфликтният потенциал между двете страни. Повишава се опасността от глобална военна и ядрена ескалация, с възможност за политико-икономическо и конвенционално противоборство със Запада и ускоряване на надпреварата във въоръжаването. Тенденцията Русия и НАТО да останат основни геополитически противници ще наложи дългосрочното прилагане на мерките за повишаване на съюзния възпиращ и отбранителен потенциал.

10. Войната в Украйна ще запази тенденцията към влошаване на отношенията на Русия с ЕС. Руската федерация ще продължи да губи позиции на европейските пазари. Вследствие на значителното икономическо превъзходство на ЕС, налаганите санкции и диверсификацията на енергоизточниците ще засилят натиска върху Русия, в резултат политико-икономическото напрежение ще нараства с повишена вероятност от изграждане на нова „желязна завеса“. Затова Русия ще продължи с опитите за информационно-психологическо, политическо и икономическо въздействие върху отделни държави членки, с цел провокиране на несъгласие, разделение и недоволство срещу действащия санкционен режим.

11. Значителни промени в съществуващата властова система на Руската Федерация са малко вероятни. Ще се запази агресивният външнополитически подход и ще се ускори преориентирането на търговските и дипломатическите връзки с подобни държави в Азия, Африка, Централна и Южна Америка. Стремелът за запазване на режима и за отстояване на предприетия силов външнополитически подход, допълнително ще ограничи възможностите за диалог с ЕС и САЩ и ще провокира дългосрочно използване на значителна част от руския държавен ресурс за въоръжаване и повишаване на рисковете за дългосрочна многоаспектна конфронтация със Запада.

12. Трайното влошаване на отношенията със западните държави ще засилва взаимодействието на Русия с Китай с тенденция на нарастване на икономическото им сътрудничество. Важен стимул за разширяване на отношенията е споделената визия и участието в международни организации – Шанхайската организация за

сътрудничество, БРИКС и ООН, както и усилията за налагане на използването на националните валути в международната търговия.

13. Приоритетите на САЩ са насочени към гарантиране на стратегическите интереси и запазване на водеща роля в глобалните политически и икономически взаимоотношения и във военната област. НАТО се разглежда като основен гарант на трансатлантическата сигурност, с акцент върху разширяване на неговата глобална роля при формиране на международната среда на сигурност. Геополитическите промени и възходът на Китай налагат пренасочване на усилията в Азиатско-тихоокеанския регион. Особена значимост придобива взаимодействието със стратегическите партньори Австралия, Япония и Република Корея, насочено към повишаване на отбранителните способности в противодействие на нарастващото влияние на Пекин и развитието на ядрената и на ракетната програма на КНДР.

14. Конфликтният потенциал на Черноморския регион ще се запази висок в дългосрочен план. Русия разширява обхвата на зоните, в които налага ограничения на свободата на корабоплаване. Това води до засилване на фокуса на Алианса върху региона, необходимостта от увеличаване на съюзното присъствие и повишаване на устойчивостта и отбранителните способности на партньорите. Териториалните спорове и в бъдеще ще възпрепятстват интеграционните процеси, икономическото и социално развитие на отделни държави и ще бъдат генератор на политическа нестабилност. Независимо от загубата на влияние, Русия разглежда постсъветското пространство като буфер със Запада (НАТО и ЕС). Затова дългосрочни цели на Руската Федерация ще бъдат възпрепятстване не само на евроатлантическата интеграция на Украйна, но и нейното съществуване като самостоятелен субект в международно признатите граници. Съществува опасност подобен подход да бъде приложен в отношенията с Молдова и Грузия. Промените в баланса на силите в региона и руската агресия създават условия за разпалване и на други замразени конфликти.

15. Нерешените проблеми между страните в региона на Западните Балкани допринасят за възход на национализма и крайния популизъм и създават условия за рязко влошаване на средата на сигурност. Процесите се стимулират от външни за региона фактори (Русия, Китай, страни от Арабския свят), които имат интерес от запазване на перманентна нестабилност на Балканите с оглед реализиране на собствени цели.

16. Неразрешени териториални въпроси и задълбочаващото се разминаване в политическата ориентация, икономическото развитие и военните способности на страните от Южен Кавказ, ще се отразяват върху опитите за стабилизиране на сигурността в региона.

17. След началото на войната в Украйна, НАТО ускори процеса на адаптиране за противодействие на новите рискове и заплахи с цел изпълнение на ролята на гарант за сигурност и стабилност. Алиансът активно работи за: разполагане на допълнителни сили и средства за възпиране и за усиление на отбраната на източния фланг; адаптиране на командната структура към новите реалности; ускоряване на програмите за модернизиране на въоръжените сили и увеличаване на разходите за отбрана на страните членки; повишаване на оперативната съвместимост; противодействие на засилващите се хибридни

действия, подривни дейности и пропаганда на Русия срещу Алианса, рискове и заплахи в кибер и космическото пространство, както и на разработването и разпространяването на оръжия за масово унищожаване; климатичните промени; нововъзникващите технологии с потенциален разрушителен ефект; укрепване на трансатлантическата индустрия; увеличаване на производствения капацитет и на инвестициите в отбраната; осигуряване на по-големи инвестиции в иновации и изграждане на сигурни вериги за доставки.

18. Други предизвикателства за НАТО и за Република България са: тероризмът; негативните промени в стратегическата среда на сигурност в Близкия изток и Северна Африка; повишените рискове за енергийната сигурност и критичната инфраструктура; възникването на противоречия между съюзниците в НАТО, засягащи единството на евроатлантическото пространство; влиянието на климатичните промени; миграционният натиск.

19. Състоянието на ЕС е важен фактор за сигурността в Европа. Повишаването на центробежните сили в Съюза под влияние на редица външни фактори и вътрешни социални и политически колебания в страните членки влияят негативно върху способността на ЕС за международно влияние и непосредствено участие в решаването на глобални проблеми. В страните членки нараства обществената подкрепа за популистки, несистемни и крайни политически формации, поради разочарование от липсата на ефективни мерки за справяне с дългосрочните проблеми като миграция, икономически дисбаланс, межкултурен антагонизъм, прерастващ понякога в ксенофобия и тероризъм. Утвърждаването на популисткия дневен ред се подхранва от руската пропаганда и дезинформация, насочена към изостряне на вече съществуващи, или създаване на нови разделителни линии в демократичните общества. Очаква се да продължат кибератаките срещу критичната инфраструктура на страните от ЕС и НАТО, в съчетание с други хибридни действия, мащабни дезинформационни кампании и опити за провокиране на социално недоволство, терористични актове, диверсии и саботаж.

20. Задълбочаващият се демографски дисбаланс между застаряващото население на Европа и преобладаващо младото население на Африка и Азия ще влияе негативно върху развитието на социалния капитал и ще генерира допълнително напрежение в държавите членки на ЕС. Привлекателността на жизнения стандарт на Съюза ще запази тенденцията за използването му като крайна дестинация за легална и нелегална миграция. Граничното географско разположение на Република България предполага увеличаване на миграционния поток към и през територията на страната.

21. Значението на енергийната сигурност за отстояване на националните и съюзните геостратегически интереси ще продължи да нараства. Руската инвазия в Украйна рязко предефинира глобалната енергийна динамика с формиране на дългосрочни тенденции за прекъсване на енергийните връзки с Русия и преориентиране на страните от Европа към диверсификация на доставките и повишаване на енергийната независимост. Повишава се негативното влияние на конфликта в Украйна върху средносрочните перспективи за икономическо развитие на страните от ЕС поради потребността от използване на алтернативни източници за доставки на суровини и енергоносители.

22. Нарастват заплахите от разпространение на оръжия за масово унищожаване (ОМУ) и системи за тяхното доставяне. Повишават се рисковете от опити на отделни страни да развиват собствен ядрен и ракетен потенциал за военни цели, от засиления интерес на терористични и екстремистки организации за придобиване на ОМУ, както и от проблеми със съхранението, контрола и унищожаването на радиоактивни материали, химическо и биологично оръжие. Денонсирането на стратегически договорености и отказът за сключване на нови, ще продължи да повишава напрежението между водещите ядрени сили в света, с реална опасност от прерастването му в нова надпревара в ядреното въоръжаване.

23. Ще се запази разширяващото се влияние на информационните кампании и операции, на използването на медии за пропаганда и дезинформация, насочено към негативно въздействие върху единството в Алианса и затрудняване на процеса на вземане на решения. Ще продължат опитите за вътрешна дестабилизация на страните членки, понижаване на доверието на гражданите в институциите и волята им за защита на родината, поляризация на обществото, развитие на екстремизъм и национализъм и поставяне под съмнение на значимостта на членството в НАТО и ЕС.

24. Климатичните промени ще оказват нарастващо негативно влияние върху средата на сигурност. Ще се запазват тенденциите за екстремни природни явления като високи температури, продължителна суша, пожари и наводнения, които ще имат дестабилизиращ ефект върху социалните и икономически аспекти на националната сигурност и отбрана.

ВЛИЯНИЕ НА СРЕДАТА НА СИГУРНОСТ ВЪРХУ ОТБРАНАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

25. Въоръжените сили на Република България трябва да отговорят на качествено нови изисквания по отношение на готовност за използване, модернизация и технологичен напредък, оперативна съвместимост, всестранна осигуреност и не на последно място – ниво на подготовка, с основен акцент върху мисия „Възпиране и отбрана“.

26. Промените в средата на сигурност налагат въоръжените сили да провеждат операции и действия във всички домейни и измерения на оперативната среда, като защитата на силите е основен приоритет. Ще се повишават изискванията към способностите на въоръжените сили за изграждане на устойчивост. Всеобхватният подход ще се запази като основополагащ за укрепване на способностите и повишаване на устойчивостта за справяне с хибридните заплахы, климатичните промени и последствията от тях, ще нарастват изискванията към способностите на военния и невоенния компоненти на отбраната.

27. Постигането на непрекъсната ситуационна осведоменост във всички оперативни домейни, развитието на способности за ранно предупреждение и изпреварващо стратегическо предвиждане, са основополагащи за изграждането на възпиращия и отбранителен потенциал в национален и съюзен формат. В този контекст, изграждането на надеждна съюзна и национална система за ранно предупреждение и автоматизиран обмен на разузнавателна информация е ключово.

28. Развитието на информационните технологии разширява достъпа до киберпространството и задълбочава информационната уязвимост. Успешното противодействие на злонамерени действия и кибератаки ще изисква повишаване на способностите на въоръжените сили, включително за опериране с ограничено използване на информационни технологии в сложна електромагнитна обстановка и в условията на интензивна борба за радиоелектронно превъзходство. Ще нараства значението на комбинираното използване на активни кинетични и електромагнитни въздействия, организационни мероприятия и технически способности за защита.

29. Усъвършенстването на технологиите с потенциален разрушителен ефект и разширяването на тяхното военно приложение ще позволи създаването на системи въоръжение, които генерират нов тип заплахи, и значително намаляване на времето за реакция. Същевременно, широкото използване на конвенционални въоръжения запазва своето ключово значение за постигане на успех. Тези перспективи формират изискванията към въоръжените сили като високотехнологични, с усъвършенствани способности за провеждане на конвенционални военни операции.

30. Ефективната защита на националните интереси и сигурност, гарантирането на суверенитета и отбраната на страната, са възможни единствено в рамките на активното участие на Република България и тясното взаимодействие с държавите от НАТО и ЕС. Затова ще се запази приоритетът за изграждане и развитие на способности в рамките на процеса на отбранително планиране на НАТО, поетите ангажименти по Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС и за оказване на поддръжка като страна домакин при приемане, настаняване, последващо придвижване и интегриране на сили на НАТО, които са ключови за провеждане на операции за колективна отбрана.

31. В хода на превъоръжаването и модернизацията на въоръжените сили следва да бъдат усвоявани и прилагани нововъзникващите технологии, за да не се допусне значителна технологична разлика с въоръжените сили на съюзниците. Важен фокус ще бъде повишаване на оперативната съвместимост, постигане на взаимозаменяемост на отбранителните продукти и прилагане на единни съюзнически стандарти.

32. Хората остават основния елемент на системата за командване и управление, но все повече ще се разчита на системи за обработване и разпространение на информация, базирани на изкуствен интелект.

33. Рисковете за сигурността налагат насърчаване на иновациите и на взаимодействието между военните и гражданските изследвания, актуализация и разширяване на производството на отбранителната промишленост, на националните отбранителни продукти и услуги и ограничаване на зависимостите от внос при създаване и поддържане на запаси за целите на отбраната на страната. Развитието на инфраструктурата и адекватните логистични способности ще бъдат сред ключовите фактори за ефективен военен отговор на заплахите за сигурността.

III. ОТБРАНИТЕЛНА ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА НА ОТБРАНАТА

34. Стратегическата рамка на отбраната се формира от нормативната уредба, международните договори и стратегическата концептуална база, включващи съответно Конституцията и законите на Република България, имащи отношение към отбраната, Северноатлантическия договор и договорите на ЕС, Стратегията за национална сигурност на Република България, Стратегическата концепция на НАТО, Глобалната стратегия за външната политика и политика за сигурност на ЕС, както и концептуалните и програмни документи за тяхното изпълнение.

35. Политиката на Република България в областта на отбраната е част от политиката за защита на националната сигурност. Тя обхваща съгласувани по цели и задачи институционални и обществени усилия за изграждане, усъвършенстване и използване на националните отбранителни способности за защита на националните интереси.

36. Отбраната на Република България е част от системата за национална сигурност, изградена върху три стълба – държавата, въоръжените сили и гражданите. Отбраната е комплексна общодържавна дейност, чиято подготовка изисква единство в усилията на трите стълба и се осъществява при ефективно и съгласувано използване на всички инструменти на националната мощ. Постигането на баланс в усилията ще изисква изграждането на национална устойчивост, подготовка и мотивация на гражданите.

37. Съгласно член 3 на Вашингтонския договор, страните по него, включително Република България, са отговорни да поддържат и развиват своите индивидуални и колективни способности да се противопоставят на въоръжено нападение.

38. Въоръжените сили на Р България и членството на страната в НАТО са основни инструменти за гарантиране на ефективната отбрана и националната сигурност. Република България е надежден съюзник, който последователно участва в усилията за повишаване на колективния възпиращ и отбранителен потенциал на НАТО. Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС създава допълнителни възможности за осигуряване на ефективната отбрана на страната. Участието в съвместни съюзни отбранителни инструменти и механизми ще способства за значително увеличаване на възможностите за защита на националните интереси в региона и в света.

39. Република България ще продължи да участва активно в регионалните, европейските и международните инициативи за поддържане на мира и сигурността, за борба с тероризма и екстремизма.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ И ПРИОРИТЕТИ НА ОТБРАНИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА

40. Стратегическата цел на отбранителната политика е защитата на териториалната цялост и отстояване на националните интереси чрез изграждане, поддържане и използване на адекватни на средата на сигурност отбранителни способности и изграждане на оперативно съвместими модерни въоръжени сили с единна система за командване и управление в мирно време и при кризи.

41. Приоритетите на отбранителната политика са дефинирани на основата на конституционните задължения на въоръжените сили, насочени са към постигането на стратегическата ѝ цел и са пряко свързани със защитата на националните интереси.

42. Приоритетни области за планиране на отбраната и развитие на въоръжените сили са:

- Изграждане и развитие на отбранителни способности, адекватни на средата на сигурност.
- Грижа за хората в отбраната.
- Интеграция и участие на страната като съюзник и активен член на НАТО и ЕС.
- Изграждане на национална устойчивост.

43. Условието за повишаване на ефективността при реализация на приоритетите на отбранителната политика са: усъвършенстване на нормативната уредба; ефикасно управление на ресурсите; широко използване на науката, иновациите, развойната дейност и развитие на военно-образователната система; ефективна връзка въоръжени сили – общество.

44. Република България ще **изгражда и развива своите отбранителни способности** чрез: изпълнение на инвестиционните проекти за превъоръжаване и модернизация; съгласувано развитие на всички компоненти на отбранителните способности; организационно изграждане, подготовка, поддържане в готовност за използване на въоръжените сили; дигитална трансформация и прилагане на новите технологии с превенция и минимизиране на негативните ефекти от тяхното използване; подобряване на устойчивостта; участие в съвместни проекти за изграждане и поддържане на отбранителни способности със съюзни държави в рамките на НАТО и ЕС; използване на потенциала на българската наука, отбранителната индустрия и агенциите на НАТО и ЕС.

45. **Грижата за хората** в отбраната е приоритет на отбранителната политика, чиято реализация ще подобри попълването на въоръжените сили с професионално подготвени, мотивирани и психологически устойчиви военнослужещи и цивилни служители. Приоритетът ще се материализира чрез: прилагане на модерни принципи и подходи за ефективно управление на човешките ресурси; използване на национална система за привличане и задържане на военнослужещи на професионална военна служба, осигуряване на възможности за кадрово развитие, за социални придобивки и за повишаване заплащането на труда; провеждане на централизирана, целенасочена подготовка за изграждане на ценности, умения, критично мислене и психологическа устойчивост.

46. **Интеграцията** е приоритет, който позволява постигане на максимален ефект от членството на Република България в НАТО и ЕС за укрепване на сигурността, отбраната, стабилността и просперитета на страната. Основен компонент на неговото постигане е изпълнението на приетите от Република България военни и граждански Цели за способности на НАТО и съответните проекти и инициативи за изграждане на военни способности на ЕС. Наред с това, интеграцията изисква целенасочена работа за: активно участие в изпълнението на мерките за повишаване на възпиращия и отбранителен потенциал на НАТО в

Черноморския регион; изграждане на съюзни военни формирования на българска територия и участие в такива на територията на други държави от НАТО; развитие на способностите за поддръжка на съюзни сили като страна домакин; принос към общата политика за сигурност и отбрана на ЕС; ефективно двустранно и регионално военно сътрудничество; развитие на стратегическия диалог и партньорство със САЩ.

47. **Изграждането на устойчивост** е приоритет, позволяващ стабилно функциониране на държавата и обществото при хибридно въздействие, влияние на климатичните промени, криза от военнополитически характер и военен конфликт, и е предпоставка за ефективно командване, управление, осигуряване и провеждане на операциите.

БЪЛГАРИЯ В КОЛЕКТИВНАТА ОТБРАНА НА НАТО И ОБЩАТА ПОЛИТИКА ЗА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА НА ЕС

48. Националната отбрана ще се осъществява в условията на колективната отбрана на НАТО и в рамките на Европейската политика за сигурност и отбрана. Република България активно ще подкрепя сътрудничеството и взаимното допълване между НАТО и ЕС в сферата на сигурността и отбраната, без конкуренция и дублиране на усилия и разходи.

49. Стратегическата концепция на НАТО 2022 очертава основните задачи, принципи и цели на Алианса, пътища и средства за тяхното изпълнение. Подходът на НАТО включва прилагане на мерки за повишаване на възпиращия и отбранителен потенциал, развиване на пълния набор от сили и способности за провеждане на операции във всички оперативни домейни, усъвършенстване на структурата за командване и управление, както и такива за всестраниното осигуряване на силите.

50. Потенциалът за възпиране и отбрана ще се засили чрез: прилагане на гъвкави и боеготови сили на място (съюзни и национални) и подобрена способност за бързо усиление; предно разполагане на запаси от въоръжение, боеприпаси и оборудване; засилени подготовка и учения с фокус върху сценариите за колективна отбрана.

51. Алиансът устойчиво поддържа фокус върху колективното възпиране и отбрана, като се повишават изискванията за количеството, качеството и готовността на минимално необходимите формирования и способности. В указанията по отбранително планиране в НАТО тази тенденция се запазва, и дори изискванията към страните от източния фланг на Алианса, включително за Република България, се повишават, като са тясно обвързани с оперативните потребности, идентифицирани в новите предварителни планове на НАТО. Основен приоритет за Република България в това отношение остава постигането на завишените количествени и качествени параметри на изискванията по отношение на целите за способности на НАТО.

52. Въоръжените сили на Република България ще се адаптират към оперативните потребности, идентифицирани в плановете на НАТО, и ще насочват усилия за постигане на по-високите изисквания към националните сили за отбрана по отношение на готовност, окомплектоване, осигуряване, оперативна съвместимост и подготовка.

53. Мирновременното присъствие на многонационални формирования на територията на страната е демонстрация на съюзна ангажираност към сигурността на Република България, и е пряк възпиращ и отбранителен актив за страната. Формите на предно присъствие са постоянно разполагане на многонационални формирования и/или ротационно присъствие за съвместна подготовка. Република България ще работи активно за разширяването на съществуващите и изграждането на нови многонационални отбранителни инициативи на своя територия.

54. Сигурността в Черноморския регион е възможна само с колективните усилия на НАТО и ЕС и засилен ангажимент на Алианса, включващ военноморско присъствие на място, укрепване на способностите и оперативната съвместимост на съюзниците и партньорите в региона за справяне със заплахите и предизвикателствата, включително повишаване на капацитета за защита срещу морски заплахи и за подкрепа на свободата на корабоплаването и търговията. Интензивно ще се изграждат способности за ранно предупреждение и поддържане на ситуационна осведоменост във всички домейни.

55. Приносът на Република България в общата политика за сигурност и отбрана на ЕС ще се реализира чрез участие в процеса на вземане на решения и във всички отбранителни инициативи и мероприятия, произтичащи от Глобалната стратегия на ЕС за външна политика и политика за сигурност и от Стратегическия компас на ЕС. Усилията ще са насочени към участието в процеса по операционализиране на Капацитета на ЕС за бързо развързване, развитие на военната мобилност, изработване на инструментариум на ЕС за борба с хибридни заплахи, Морската стратегия за сигурност на ЕС, както и изработване на Национална стратегия за подготовка на въоръжените сили за изменението на климата и принос към изготвянето на Стратегия на ЕС за сигурност и отбрана по отношение на Космоса.

56. В контекста на действията на ЕС за подобряване на военната мобилност, въоръжените сили ще засилят участието си в изпълнението на национален план посредством съгласувани действия с други институции за прилагането на единен държавен подход за сътрудничество и координация в няколко основни области – транспортна инфраструктура, нормативни и процедурни въпроси относно гранични и митнически режими, предоставяне на разрешения за трансгранично придвижване.

57. Основните предизвикателства при изпълнение на отбранителни инициативи на ЕС ще са свързани с интегрирането им в националното отбранително планиране и засилването на съвместния европейски подход за развитие на отбранителни способности. За тази цел ще се работи в посока повишаване на осведомеността на вземащите решения на всички нива относно възможностите, които предоставят отбранителните инициативи на ЕС не само за изграждане на модерни способности, но и за развитие на иновативно ориентирана национална индустриално-технологична база. Националният процес по планиране на отбраната ще се адаптира по начин, позволяващ интегриране на отбранителните инициативи на ЕС и съвместно изграждане и развитие на способности със съюзници и партньори.

58. За преодоляване на дефицитите от инвестиции в отбраната ще се работи за координирано съвместно възлагане на обществени поръчки за попълване на складовите наличности и за европейска правна рамка за съвместното им възлагане на доброволен принцип. В Национален план по Постоянното структурирано сътрудничество на ЕС ще бъдат отразени ангажименти по сътрудничеството, които ще обхващат: разходите за отбрана; изграждането на отбранителни способности; участието в операции и мисии по Общата политика за сигурност и отбрана; развитието на отбранителната индустриална база.

59. Ще продължава да нараства важността на съвместните многонационални проекти за изграждане на способности в рамките на НАТО и ЕС като начин за споделяне на разходи, постигане на технологична трансформация и подобряване на оперативната съвместимост. Активно ще се използват и възможностите на стратегическото ни партньорство със САЩ, включително по линия на програмите за Чуждестранни военни продажби и Чуждестранно военно финансиране.

IV. РАЗВИТИЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ

60. Въоръжените сили на Република България са основен елемент на националната отбрана. Те гарантират сигурността на страната и участват в колективната отбрана на НАТО и в реализирането на общата политика за сигурност и отбрана на ЕС.

61. Целта на развитието на въоръжените сили на Република България е непрекъснато повишаване на отбранителните им способности за изпълнение на определените мисии и задачи по гарантиране на сигурността, независимостта и защитата на териториалната цялост на страната в системата за колективна отбрана на НАТО и Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС.

РОЛЯ, МИСИИ И ЗАДАЧИ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ

62. Ролята на въоръжените сили е да гарантират суверенитета и независимостта и да защитават териториалната цялост на страната, като изграждат способности, поддържат постоянна готовност и използват мирновременния и мобилизационния ресурс на държавата. Въоръжените сили участват в съвместни операции и действия със съюзни сили за възпиране на агресия, за колективна отбрана и за подпомагане на усилията за запазване на международния мир и сигурност.

63. Въоръжените сили изпълняват задачи по следните мисии: **„Възпиране и отбрана“**; **„Подкрепа на международния мир и сигурност“**; и **„Принос към националната сигурност в мирно време“**.

64. Мисия **„Възпиране и отбрана“** обхваща действия за гарантиране на националната сигурност, независимостта и защитата на териториалната цялост, а в условията на чл. 5 от Вашингтонският договор и на страните членки на НАТО.

65. По мисия **„Възпиране и отбрана“** въоръжените сили изпълняват задачи по: отбрана на страната самостоятелно и/или в системата на колективна отбрана; участие в колективни отбранителни действия извън територията на страната; наблюдение, контрол и защита на въздушното пространство в рамките на интегрираната система за противовъздушна и противоракетна отбрана на НАТО;

наблюдение и защита на националните морски пространства; поддържане в готовност на системата за ранно предупреждение и управление; участие в борбата с тероризма.

66. Мисията „Подкрепа на международния мир и сигурност“ включва изпълнение на ангажменти и участие в многонационални съюзнически и коалиционни операции в отговор на кризи и за предотвратяване на конфликти; дейности по контрол на въоръженията, неразпространение на оръжия за масово унищожение, техните носители и материали за производството им; международно военно сътрудничество; предоставяне на хуманитарна помощ и укрепване на доверието и сигурността.

67. По мисия „Подкрепа на международния мир и сигурност“ въоръжените сили изпълняват задачи по предотвратяване на кризи и конфликти; борба с тероризма и разпространението на оръжия за масово унищожение; предоставяне на хуманитарна помощ; укрепване и разширяване на доверието, сигурността и сътрудничеството в областта на отбраната.

68. Мисията „Принос към националната сигурност в мирно време“ включва поддържане на способности за ранно предупреждение за потенциални рискове и заплахи; дейности по охрана на въздушното пространство и контрол на въздухоплаването и корабоплаването; участие в защитата на стратегически обекти и на обекти и системи от критичната инфраструктура на страната; провеждане на специални операции за противодействие на тероризма и преодоляване на последиците от тероризъм; участие в операции по овладяване на миграционни кризи и охрана на държавната граница; превантивна и непосредствена защита на населението и провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи; неутрализиране на невзривени боеприпаси; оказване на хуманитарна помощ; спасителни и евакуационни дейности на територията и в морските пространства на страната и извън нея; при необходимост – подпомагане на други държавни институции и органи на местната власт.

69. Задачите по преодоляване на последствията от терористични действия, природни бедствия, опасно разпространение на заразни болести, техногенни аварии и други рискове за сигурността на българските граждани и националните ценности ще се осъществяват с целенасочената помощ на въоръжените сили, допълваща усилията на отговорните държавни институции.

ИЗГРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ

70. Република България непрекъснато адаптира изграждането на въоръжените си сили в съответствие с влиянието на промените в средата на сигурност, при отчитане опыта от минали и текущи конфликти, влиянието на нововъзникващи и революционни технологии, промените във формите и способите за водене на военни действия и схващанията за интегрирано използване на всички инструменти на националната мощ и влиянието на климатичните промени.

71. Изграждането и усъвършенстването на способностите се основават на принципите интеграция, мобилност, достатъчност, приоритетност, съвместимост, ефективност, адаптивност, модулност на войсковите единици, единство на силите,

контрол за използване на ресурсите, единоначалие и организационна подчиненост, приемственост, последователност и прозрачност.

72. Отбранителните способности представят стандартизирано обвързване на неделими императиви за изпълнение на действия за постигане на определена цел, или желан краен резултат, при определени условия и в съответствие с приети стандарти. Те са съвкупност от императивите: доктрини; организация; подготовка; въоръжение, техника и оборудване; лидерство; личен състав; инфраструктура и оперативна съвместимост.

73. За осигуряване на националната сигурност в мирно време и за принос към системата за колективна сигурност и отбрана, въоръжените сили на Република България ще изграждат и поддържат отбранителни способности в областите: командване, управление и комуникации; ефективно въздействие; стратегическо развързване; защита и мобилност; подготовка; осигуряване и поддръжка; информационно осигуряване.

74. Придобиването на нови отбранителни способности, или освобождаването от съществуващи, се осъществява в процеса на отбранително планиране. Отбранителното планиране включва вземането на решения и разработването на стратегически програми и планове с различен хоризонт и цикличност, които осигуряват всеобхватност, гъвкавост, своевременно реагиране на промените в средата за формиране и реализиране на националната и съюзната отбранителна политика. Прилага се базиран на способностите подход с отчитане на заплахите и при съобразяване с разполагаемите и планираните ресурси. Националното отбранително планиране се хармонизира с политическите указания и стратегическите насоки на Северноатлантическия съвет и с общото отбранително планиране на НАТО.

75. Структурата и числеността на въоръжените сили на Република България са непосредствено обвързани с определените в процеса на отбранително планиране необходими отбранителни способности за изпълнение на възложените им задачи. Мирновременният състав на въоръжените сили ще се комплектува на професионален принцип и ще се докомплектува с личен състав и техника чрез създаване и поддържане на доброволен резерв.

76. При необходимост от увеличаване на състава на въоръжените сили, по предложение на Министерския съвет, Народното събрание ще взема решение, отчитайки характера и параметрите на възникналите заплахи за националната сигурност и отбраната на страната. За тази цел, съществуващи мирновременни структури ще формират, подготвят и при необходимост развързват допълващи въоръжените сили военновременни формирования.

77. Въоръжените сили на Република България поддържат сили с висока степен на готовност и сили с по-ниска степен на готовност, в зависимост от тяхното предназначение, задачи и място в общата структура на войските и силите. В зависимост от функционалното им предназначение, въоръжените сили включват Сили за сдържане и Сили за отбрана.

78. Развивайки отбранителните си способности, въоръжените сили ще подготвят формирования за изпълнение на задачи по мисиите на въоръжените сили, осигурени със съвременно технологично оборудване, поддържани от интегрирана логистика, способни да провеждат съгласувани и едновременни

операции и действия във всички оперативни домейни, бързо преминаващи от едно функционално състояние в друго, оперативно съвместими със съюзните сили, с високо подготвен професионален личен състав, способни да взаимодействат с граждански власти и неправителствени организации.

79. Приоритетните области за изграждане и развитие на въоръжените сили са:

- Развитие на системата за ранно предупреждение и способностите за командване и управление, гарантиращи бърз и адекватен отговор на заплахи за сигурността.
- Модернизация, превъоръжаване и придобиване на съвременно въоръжение, техника и материално осигуряване по стандартите на НАТО.
- Повишаване готовността и способностите на силите за незабавно действие.
- Усъвършенстване на системата за бойна готовност, мобилизация и подготовка на резерва.
- Трайно преодоляване на некомплекта от личен състав.
- Провеждане на високоефективна и реалистична съвместна подготовка и учения, включително със страни членки на НАТО и партньори, с акцент върху отбраната на страната в колективен контекст.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ

80. Въоръжените сили се използват в съответствие с установения от Конституцията и законите на страната ред, както и в съответствие със задълженията, произтичащи от международни договори и споразумения, по които Република България е страна, и при спазване на нормите на международното право.

81. По мисия „Възпиране и отбрана“ въоръжените сили ще се използват за защита на независимостта и териториалната цялост на страната. Защитата ще се извършва самостоятелно, съвместно и/или координирано със сили на НАТО, и/или от държавите членки на ЕС, съгласно международните договори, стратегическите планове за действие и планове за операциите на въоръжените сили.

82. При активиране на член 5 от Вашингтонския договор, въоръжените сили ще осъществяват отбраната на страната съвместно със съюзните сили, определени в процеса на планиране на операциите на НАТО, част от които може да бъдат предварително развърнати на българска територия в контекста на мерките за усиление на възпиращия и отбранителен потенциал на НАТО. Република България ще определя, подготвя, поддържа в готовност и предоставя сили в различните оперативни домейни за участие в съюзна отбранителна операция на територията на страната, която ще се планира и провежда съгласно единни за Алианса предварителни планове.

83. При активиране на член 5 от Вашингтонския договор и действия на територията на други страни членки на НАТО, при решение на компетентния държавен орган, въоръжените сили ще осигуряват сили и способности от комплекта, предварително определен и договорен в рамките на процесите на отбранително планиране и планиране на операциите на НАТО.

84. По мисия „Подкрепа на международния мир и сигурност“ въоръжените сили ще поддържат готовност и при решение на компетентния държавен орган ще участват в многонационални съюзнически и коалиционни операции в отговор на кризи, за предотвратяване на конфликти и противодействие на трансграничния тероризъм и екстремизъм; дейности по контрол на нелегалния трафик на хора, наркотици и ембаргови стоки; дейности по контрол на въоръженията, неразпространение на оръжия за масово унищожение, техните носители и материалите за производството им; международно военно сътрудничество; предоставяне на хуманитарна помощ; укрепване на доверието и сигурността.

85. По тази мисия въоръжените сили ще участват със способности в различните оперативни домейни, определени в процеса на генериране на сили в НАТО, ЕС, ООН и ОССЕ при отчитане на изискванията за приоритетно осигуряване на необходимите сили и способности за изпълнение на мисия „Възпиране и отбрана“.

86. По мисия „Принос към националната сигурност в мирно време“ въоръжените сили ще се използват за подпомагане и допълване действията на другите национални институции, като поддържат способности за наблюдение и ранно предупреждение за потенциални рискове и заплахи, и ще участват в дейности по контрол на въздушното и морското пространство; защита на застрашени стратегически обекти и обекти от критичната инфраструктура; противодействие на тероризма и преодоляване на последиците от тероризъм; неутрализиране на невзривени боеприпаси; подпомагане на населението при природни бедствия, аварии и екологични катастрофи; предоставяне на хуманитарна помощ; оказване на първа и специализирана медицинска помощ; евакуиране на бедстващо население; животоспасяващи транспортни дейности; издирване и спасяване; овладяване на миграционен натиск и участие в охраната на държавната граница; оказване съдействие за контрол на миграцията и приемане на лица, търсещи убежище на територията на Република България. По тази мисия въоръжените сили ще предоставят налични формирания, подготвени за действие съгласно разработените планове.

V. ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВОСТ

НАЦИОНАЛНА УСТОЙЧИВОСТ

87. Изграждането на ефективна устойчивост срещу рисковете и заплахите за националната сигурност е критична функция на държавата и нейна основна отговорност. Националната устойчивост е първата линия на възпирането и отбраната. Изграждането на националната устойчивост е широкообхватен процес, който включва два взаимно свързани и подпомагащи се елементи – военен капацитет (военни способности), и гражданска готовност.

88. Република България ще прилага целенасочен, интегриран и координиран подход, в унисон с ангажиментите съгласно Член 3 от Вашингтонския договор, за намаляване на уязвимостите и осигуряване на условия за подобряване на националната подготовка и устойчивост.

89. За постигане на желаното ниво на национална подготовка и устойчивост ще се осъществява целенасочена предварителна подготовка на общодържавно ниво, която включва ефективна координация и взаимодействие между

институциите с цел разработване на адекватни и реалистични предварителни планове, единни процедури и алгоритми за съгласувани действия.

90. Република България ще предприема мерки за подобряване на военния капацитет спрямо устойчивостта чрез поддържане на постоянната готовност и адекватен потенциал на въоръжените сили, включително и тяхното всестранно осигуряване, за провеждане на операции в отговор на кризи от военен и невоенен характер (кибератаки, хибридни въздействия, природни бедствия, пандемии и др.), които могат да се проявят без предварителни индикации.

91. Република България ще прилага мерки за засилване на гражданската подготовка и устойчивост с цел увеличаване капацитета на държавата да абсорбира шокови въздействия и предизвикателства от различен характер, като продължи да функционира стабилно. Подготовката на обществото за отбрана е важен принос към гражданската устойчивост и е ключово изискване за успеха на дейностите за постигане на желаното ниво на националната и колективната устойчивост.

92. Подготовката на населението за действие при заплахи от военен характер и/или във военно време, чрез поддържане на ефективна връзка въоръжени сили – общество, е важна предпоставка за повишаване на гражданската подготовка и националната устойчивост.

93. За изграждане на националната устойчивост ще се прилагат утвърдените в НАТО основни критерии за устойчивост: осигуряване на непрекъснатост на държавността и критичните държавни услуги; устойчиви енергийни доставки; способност за ефективно справяне с неконтролируемо движение на хора; устойчиви резерви и възможности за доставка на храна и вода; способности за справяне при ситуации с масови жертви и пострадали; устойчива комуникационна система; устойчива гражданска транспортна система.

94. Важен инструмент за повишаване на националната устойчивост на Република България е отбранително-мобилизационната подготовка, която ще се провежда в мирно време за подготовка на невоенния компонент на отбраната и цели изграждането и поддържането на национални отбранителни способности, необходими за държавното управление, въоръжените сили, населението, икономиката, територията и инфраструктурата за функциониране във военно време.

95. Подготовката на държавните органи и институции за отбрана ще осигурява непрекъснатост и устойчивост на държавното управление и функционирането на институциите във военно време. Направленията на подготовката са: осигуряване на обучение и защита на лицата, вземащи решения, на административния и личния състав; защита и усъвършенстване на сгради, съоръжения и стратегическа инфраструктура; осигуряване на комуникациите; организиране на оповестяването и привеждането в готовност за функциониране във военно време; разработване на механизми и процедури за вземане на решения на различните управленски нива и мерки за повишаване на готовността за функциониране във военно време.

96. Подготовката на националната икономика за отбрана включва: планиране на граждански ресурси за отбрана; изготвяне и актуализиране на Държавен военновременен план и военновременни планове на задължените

субекти; координиране и ръководене на планирането за преминаване на сектори на националната икономика към готовност за функциониране във военно време; разработване и актуализиране на военновременни програми за производство и ремонт на отбранителна и гражданска продукция; определяне и поддържане на количество и структурни параметри за военновременни мощности; планиране, създаване и управление на военновременните запаси; определяне на достатъчен състав на работната сила за националното стопанство за военно време; осигуряване на въоръжение и техника, резервни части и суровини от внос за въоръжените сили; провеждане на научно-изследователска дейност за създаване на нови технологии; финансово осигуряване на изпълнението на военновременните задачи по отбраната на страната и на дейностите и задачите по отбранително-мобилизационната подготовка на населението.

97. Подготовката на територията и инфраструктурата на страната за отбрана обхваща дейности на централната администрация, териториалната администрация, държавните предприятия, юридическите лица с възложени военновременни задачи и на въоръжените сили за изграждане и поддържане на инфраструктурата за отбрана и гражданска защита на: военни и граждански обекти и райони, в това число бази, пътища, пристанища, летища, полигони, комуникации, складове; колективни средства за защита; райони за евакуация; пътна и железопътна инфраструктура.

98. В интерес на отбраната, националната инфраструктура ще се изгражда за осигуряване на взаимодействие със съюзнически сили и за своевременно оказване на поддръжка при тяхното приемане, настаняване, последващо придвижване и интегриране през/на територията на Република България, както и при изтеглянето им от територията на страната съобразно разработените и утвърдени планове.

99. Република България ще разширява капацитета на своята отбранителна индустрия и ще използва по-пълно нейния потенциал за производство и доставка на материални ресурси. Приоритети в това отношение са: производството на оперативно съвместими въоръжение, техника и оборудване; осигуряване на поддръжка и ремонт през целия жизнен цикъл на продуктите и подготовка на квалифициран персонал. Разширяването на капацитета на националната отбранителна индустрия ще повиши качеството, сигурността и ефикасността в осигуряването на необходимите материални ресурси и услуги в мирно и военно време.

ЕФЕКТИВНА ВРЪЗКА ВЪОРЪЖЕНИ СИЛИ – ОБЩЕСТВО

100. Ефективната връзка въоръжени сили – общество ще се основава на най-високите професионални и етични принципи за осъществяване на достоверни, коректни, актуални и навременни комуникационни дейности за факти, процеси и позиции в сферата на отбраната на Република България. Като част от стратегическите комуникации, административните органи на държавната и местната власт ще предоставят и разясняват необходимата информация на населението относно състоянието на сигурността и отбраната на страната и важността на членството в НАТО и ЕС, ще планират, координират и провеждат

мерки за противодействие на фалшиви новини, дезинформационни кампании и хибридни действия срещу страната.

101. Въоръжените сили ще подпомагат, участват и осигуряват комуникационните дейности. Целта е повишаване на гражданската устойчивост срещу дезинформационни и пропагандни действия на държавни и недържавни субекти, насочени към уронване на престижа и понижаване на доверието в държавните институции, промяна на социалните нагласи и манипулация на общественото мнение, особено когато са в ущърб на боеспособността, боеготовността и мотивацията на въоръжените сили на Република България.

102. Публичните прояви с участието на въоръжените сили ще се използват за повишаване на гражданската устойчивост. Административните органи на държавната и местната власт, както и въоръжените сили, ще работят равнопоставено с всички медии и потребители на информация за недопускане на информационно въздействие и дезинформация, партийна пропаганда, както и реч на омраза на основата на раса, религия и пол.

103. За повишаване на гражданската устойчивост, въоръжените сили ще извършват анализ и оценка на информационната среда с цел планиране и осигуряване на дейностите по стратегически комуникации за постигане на съвместни ефекти при инциденти и кризи.

104. Въоръжените сили ще развиват сътрудничеството със структурите на гражданското общество като планират и провеждат навременна комуникация за провежданите от тях мисии и дейности, включително и на НАТО и ЕС, както и за ролята им за сигурността и просперитета на Република България. Съвместните ефекти от стратегическите комуникации ще се постигат чрез координиране и синхронизиране на дейностите и единно планиране за поддържане на високо ниво на обществено доверие, разбиране и подкрепа за реализиране на националните политики при ангажиране както на национално, така и на международно ниво.

105. Въоръжените сили ще участват в подготовката на обществото за отбрана и действия при кризи от невоенен и военен характер чрез: обучение на кадри от централната и териториалната администрация; доброволна военна подготовка и подготовка за действие при извънредни ситуации на населението; поддържане в готовност на имотите с отпаднала необходимост за Министерството на отбраната до тяхното предоставяне на общини и ведомства, или реализирането им за осигуряване на временно настаняване при бедствия; обучение за действия в областта на гражданската защита и хуманитарната помощ; лечение на ранените и болелите; грижа за военноинвалидите и военнопострадалите; подготовка на инфраструктурата за реагиране при кризи.

VI. РЕСУРСИ ЗА ОТБРАНА

106. Целите на отбраната ще се реализират чрез осигуряване на адекватни човешки, материални, финансови и информационни ресурси и прилагане на мерки за тяхното ефективно и прозрачно използване.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

107. Човешките ресурси в отбраната са хората във въоръжените сили и в другите елементи на отбраната, оценени с техните способности, потенциал и

възможности за професионално развитие. Хората са най-ценния актив и гаранция за успеха на всяка дейност в отбраната. Инвестирането в тях е основен приоритет на Република България.

108. Управлението на човешките ресурси в отбраната ще цели осъществяване на подбор, подготовка, квалификация и създаване на условия за тяхното привличане и задържане на активна военна служба, или като част от резерва. Подготовката на подходящите кадри с правилните умения ще е основен акцент на военнообразователната система, от която ще зависи успешното постигане на целите на модернизацията и цифровата трансформация на въоръжените сили.

109. За постигане на целите по управление на човешките ресурси, Република България съсредоточава усилията си в следните направления:

- Повишаване атрактивността на военната професия и нейната конкурентост чрез създаване на подходящи социално-икономически условия, които насърчават хора с необходимите качества да изберат и останат на военна служба.

- Изграждане на обективна система за кариерно развитие и въвеждане на по-голяма диференциация в заплащането между категориите военнослужещи, базирана на резултатите, заслугите и изискуемата професионална квалификация.

- Поддържане и подготовка на резерв от човешки ресурси за въоръжените сили. Резервът на въоръжените сили се състои от доброволен резерв и запас. Доброволният резерв е предназначен за комплектуване на въоръжените сили в мирно време, а запасът – във военно време.

- Повишаване подготовката на резерва чрез прилагане на ефективни форми за военна подготовка на българските граждани на доброволен принцип и адаптиране на нормативната уредба, уреждаща задължителна подготовка на запаса в мирно време.

- Повишаване качеството на военнообразователната система чрез непрекъснато развитие на академичните и технологичните ѝ възможности за подготовка на кадри за нуждите на въоръжените сили с адекватни знания и умения за успешно справяне с предизвикателствата на средата на сигурност. Ще се акцентира върху подготовката на кадри с правилните умения, лидерски качества и военен професионализъм в изкуството и науката за водене на война.

- Военнообразователната система ще се използва като стратегически актив за изграждане на доверие и оперативна съвместимост със съюзническите и партньорските въоръжени сили.

МАТЕРИАЛНИ РЕСУРСИ И ПОДДРЪЖКА

110. Материалните ресурси ще се планират и управляват ефективно и ефикасно за постигане на оптимален баланс между използваните военни и граждански ресурси и услуги при ясно и точно определяне на приоритетите в съответствие с потребностите на въоръжените сили и възможностите на страната.

111. Осигуряването с материални ресурси и услуги за развитието и използването на въоръжените сили ще създава условия за успешно изпълнение на мисията и ще отчита развитието на технологиите и тяхното влияние върху

провеждането на военните операции. То ще се съсредоточава в две основни области:

- Осигуряване на въоръжените сили с материални ресурси и услуги, включително медицинско осигуряване.
- Поддръжка на съюзни сили, преминаващи и/или пребиваващи на територията на страната.

112. Основните направления на осигуряването на въоръжените сили с материални ресурси и услуги са:

- Планиране и осигуряване на материалните ресурси за изграждане и поддръжка на отбранителни способности.
- Внедряване на осигуряването на въоръжените сили с материални ресурси и услуги в рамките на интегрираната система за управление на ресурсите за отбрана.
- Задълбочаване използването на възможностите на агенциите на НАТО и ЕС, както и други многонационални инициативи, програми и проекти, за осигуряване на материални ресурси и услуги и реализиране на инвестиционни проекти.
- Създаване на запаси от материални ресурси за въоръжените сили при спазване на националните и съюзните стандарти за готовност, развърщане и поддръжка.
- Усъвършенстване на системата за приемане, съхранение и разпределяне на материални ресурси в съответствие със стандартите на НАТО.
- Развитие на информационната система за обмен на логистична информация за движението и състоянието на материалните ресурси.
- Изграждане, поддръжане и развитие на мобилни, модулни, оборудвани и подготвени логистични формирования, които ще са способни да поддържат въоръжените сили при изпълнение на мисии както на територията на страната, така и извън нея.

113. За изпълнение на мисия „Възпиране и отбрана“ важен фокус е поддържането на национални способности за поддръжка от страната домакин. Основните направления за изграждане на необходимите способности са:

- Адаптиране на съществуващата национална нормативна уредба към изискванията на НАТО за военна мобилност и свобода на придвижването.
- Усъвършенстване на процедурите за взаимодействие с министерства и ведомства, с отговорности по осигуряване на поддръжка от страната домакин и повишаване подготовката на длъжностните лица.
- Подготовка и изграждане на необходимата инфраструктура за осигуряване преминаването през и пребиваването на съюзнически сили на територията на страната.
- Изграждане и подготовка на формирования за всестранно осигуряване с необходимите способности (включително за защита на силите) и степен на готовност.

114. Основни приоритети в развитието на медицинското осигуряване са:

- Усъвършенстване на диагностичните и терапевтичните способности на доболничните и болничните звена.

- Достигане и поддържане на стандартите на НАТО за превантивна, диагностично-лечебна и рехабилитационна помощ.
- Модернизиране на способностите за медицинска евакуация.
- Повишаване атрактивността на военномедицинската професия чрез подобряване на системата за подготовка и условията за работа и развитие на военните медици – в съответствие с националното законодателство и стандарти в областта на националната здравна политика.

ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ

115. Успешното постигане на целите на отбраната на страната ще изисква по-широкото навлизане на информационните технологии и постигане на цифрова трансформация на процесите и дейностите във въоръжените сили.

116. Комуникационно-информационната система (КИС) на въоръжените сили на Република България ще има ключова роля в процеса на цифрова трансформация в отбраната. Тя трябва да притежава способности за изграждане на устойчива и ефективно функционираща система за командване и управление на войските и силите.

117. Въвеждането на облачни технологии, насищането на структурите с технически и софтуерни средства и поддръжката на организационните процеси ще са основни инструменти за подобряване на организационната ефективност и изграждане на необходимите информационни ресурси на системата за командване и управление. Нейното развитие за функциониране и действие в мрежова среда ще способства за създаване на организация и условия за постоянна оптимизация на управленските процеси и структури, преминаване към управление, базирано на резултати, поддръжка на подобрените процеси с информационни и комуникационни технологии (ИКТ), внедряване на системи за подпомагане вземането на решения, моделиране и симулации, управление на знанията, споделяне на информация и групова работа.

118. Приоритет в развитието и модернизацията на КИС на въоръжените сили ще е технологичното обновяване на мрежовата информационна инфраструктура на базата на внедряване на ИКТ за подпомагане на по-широк кръг от управленски процеси и дейности, което да осигури оперативна съвместимост и управление в съвременната мрежова среда.

119. Киберсигурността и киберзащитата са важни приоритети, свързани с подобряване на устойчивостта. Основните усилия ще са насочени за защита на най-критичните процеси и информационни ресурси, като се гарантират интегритета и надеждността на информацията, нормалното функциониране на мрежовите информационни инфраструктури, както и развитието на способности за противопоставяне на хибридни заплахи, кибератаки, манипулиране на информация и намеса от информационни ресурси на враждебни страни и организации.

120. Въоръжените сили ще изграждат способности за киберотбрана чрез: въвеждане на модел за киберотбрана; непрекъснато развитие и усъвършенстване на експертен капацитет; изграждане и развитие на техническа инфраструктура за наблюдение и оценка на уязвимости и заплахи в киберпространството; придобиване на способности за автоматизирано откриване и предотвратяване на

злонамерени прониквания в собственото киберпространство; участие в инициативи на НАТО и ЕС в областта на информационната сигурност и киберотбраната.

121. Киберсигурността ще се реализира чрез ефективна и ефикасна инвестиция в модернизация, базирана на иновативни системи за информационни и комуникационни технологии, които да са в състояние да гарантират наличността, целостта и неприкосновеността на данните в киберпространството. Фокус ще бъде внедряването на нови технологии, изкуствен интелект и обработка на масиви от големи данни за адекватни действия в кибердомейна и постигане на относително информационно превъзходство.

122. Въоръжените сили ще определят стандарти и норми от най-високо равнище за решенията и правилата за киберсигурност по отношение на основните услуги и критичните инфраструктури, а също и за разработването и прилагането на новите технологии.

123. Цифровата трансформация в отбраната ще е приоритет с оглед на критичното ѝ значение за успешното провеждане на бъдещите военни операции в национален и колективен формат. Партньорството с ЕС и НАТО ще е от ключово значение за реализирането на инициативи в областта на цифровизацията и киберсигурността.

ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ

124. Изграждането, поддържането и развитието на отбранителните способности на въоръжените сили ще се гарантира с финансови ресурси за отбрана в дългосрочна перспектива, като процент от brutния вътрешен продукт на Република България, и с ежегодното осигуряване на необходимите финансови ресурси за дейности и задачи по отбранително-мобилизационна подготовка на държавните органи и институции, органите на местното самоуправление, местната администрация и юридическите лица с възложени военновременни задачи.

125. За постигане целите на Националната отбранителна стратегия, разходите за отбрана на Република България са 2.0% от brutния вътрешен продукт, което беше постигнато още през 2024 г. Това ниво на разходите за отбрана се счита като минимално необходимо и основа за последващото им повишаване в унисон с приетите съюзни ангажименти и възможностите на страната.

126. Република България ще прилага подход на балансирано съотношение между разходите за личен състав, издръжка и капиталови разходи в рамките на общите разходи на Министерство на отбраната, като поне 20% от прогнозните разходи за отбрана ще бъдат за придобиване на ново въоръжение и техника.

127. Република България ще използва възможностите на международното сътрудничество в сферата на отбраната за допълнително финансово осигуряване при: развитието на отбранителната инфраструктура; усилията за намаляване на въглеродните емисии от дейността на въоръжените сили; развитието на отбранителната индустрия; научните изследвания и разработки, както и в образованието. За тази цел ще се използват всички възможности на Европейските структурни и инвестиционни фондове, Европейския фонд за отбрана, Програмата

на НАТО за инвестиции в сигурността и различни двустранни механизми за финансиране от страни членки на НАТО.

128. Република България ще прилага механизми за нарастване на финансовите ресурси за отбрана във военно време чрез преминаване на икономиката в режим на функциониране във военно време.

129. Република България ще гарантира ефикасното и прозрачно разходване на финансовите ресурси за отбрана чрез:

- Прилагане на програмен подход и проектно управление при планиране и разходване на финансовите ресурси в дългосрочен план.
- Хармонизиране планирането на отбраната с процеса на отбранително планиране в НАТО, като се отчита планирането на отбранителните способности на ЕС.
- Усъвършенстване на процеса по оценяване на резултатите като основа за вземане на решение и открита и обективна публична комуникация.
- Развитие на капацитет за управление на инвестиционните проекти и програми.
- Прилагане на мерки за енергийна ефективност в Министерството на отбраната и въоръжените сили и понижаване на влиянието върху околната среда.
- Усъвършенстване на процеса на превъоръжаване и модернизация на въоръжените сили чрез тясното му обвързване с придобиването на необходимите способности, отчитане на жизнения цикъл на отбранителните продукти и изискванията за оперативна съвместимост и стандартизация.
- Повишаване на координацията и взаимодействието между министерствата и частния сектор при подготовката на личен състав, подобряване на инфраструктурата, изграждането на нови и поддържането на съществуващи производствени мощности и придобиването на материални ресурси и услуги, свързани с отбраната на страната.

VII. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

130. Всеобхватният критичен анализ на настоящата и бъдеща среда на сигурност и състоянието на отбраната на страната са необходимият фундамент на настоящата стратегия за определените в нея пътища и начини за постигане на адекватен отбранителен потенциал, което ще се подпомогне чрез успешно управление на риска. Въпреки това, стратегията не може в пълна степен да предвиди всички рискове и заплахи пред отбраната на страната.

131. Стратегията разглежда управлението на риска в две категории: очаквани рискове и рискове при нейното прилагане.

132. Очаквани рискове:

- Непредвидена промяна в средата на сигурност, включително стратегически „шокове“, нова пандемия, военна агресия, екстремни климатични промени и други събития.
- Непостигане на необходимото ниво на съгласуваност в действията между компонентите на отбраната.
- Неадекватни отбранителни способности спрямо проявлението на непредвидени рискове и заплахи.

133. Преодоляването на очакваните рискове ще се осъществява чрез разработването на нови по-ефикасни планове за действие при кризи и конфликти, провеждането на интензивни и реалистични учения и тренировки на различните нива (самостоятелни и съвместни), непрекъснато провеждане на разузнавателна дейност и всеобхватен и задълбочен анализ на тенденциите в средата на сигурност.

134. Рискове при прилагането на стратегията:

- Недостатъчно ресурсно осигуряване за развитие на отбранителните способности на страната.
- Непостигане на целите за ускорено превъоръжаване и модернизация на въоръжените сили и преодоляване на дефицита от личен състав.
- Недостатъчно ниво на внедряване на новите технологии в отбраната.
- Нарушаване на баланса между цели, пътища и средства.

135. Преодоляването на рисковете при прилагането на стратегията ще се постига чрез целенасочена приоритизация на дейности и ресурси, лидерство, както и чрез непрекъснат мониторинг на изпълнението ѝ с необходимите критерии за анализ и оценка за въвеждане на адекватни промени.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

136. Реализацията на Националната отбранителна стратегия на Република България е основа за планомерно повишаване на отбранителния потенциал и постигане на приоритетите на отбранителната политика за гарантиране на суверенитета и териториалната цялост на страната, а заедно със съюзниците от НАТО и ЕС – за повишаване приноса към колективната отбрана и общата политика за сигурност и отбрана.

137. Правителството на Република България приема Националната отбранителна стратегия, а министерствата и органите на държавната и местната администрация подпомагат нейното изпълнение в обхвата на техните отговорности и правомощия. Народното събрание със законите за бюджета ще гарантира осигуряване на необходимите финанси за постигане на целите на отбранителната политика, а така също ще контролира реализацията на големите инвестиционни проекти за модернизация на въоръжените сили.

138. Хоризонтът на Националната отбранителна стратегия е 10 години. Тя е отворен документ, като нейният преглед и актуализация ще се инициира при необходимост, продиктувана от съществена промяна в средата на сигурност, както и от актуализация на Стратегията за национална сигурност на Република България.